

ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA

ThS. Đỗ Thị Lan Anh

Email: lananhdt@ptit.edu.vn

Tóm lược: Doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV) là thành phần kinh tế có vị trí đặc biệt quan trọng trong nền kinh tế quốc dân. Hỗ trợ DNNVV phát triển là chủ trương đúng đắn và thống nhất của Chính phủ Việt Nam trong nhiều năm gần đây. Với vai trò là đơn vị nghiên cứu đào tạo công nghệ, Viện công nghệ Thông tin và Truyền thông CDIT đã được các Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Thông tin và Truyền thông tin tưởng, giao nhiệm vụ tham gia triển khai chương trình Hỗ trợ đào tạo nguồn nhân lực cho DNNVV trong nhiều năm liên tiếp.

1. GIỚI THIỆU

Các DNNVV có vị trí đặc biệt quan trọng trong nền kinh tế quốc dân, chiếm 97% tổng số DN, đóng góp khoảng 40 - 50% GDP, 33% thu ngân sách nhà nước và tạo ra trên 60% việc làm cả nước¹. Từ năm 2001, Việt Nam đã triển khai những chính sách hỗ trợ DNNVV nhằm hỗ trợ và thúc đẩy sự phát triển của các DNNVV, trong đó có chính sách trợ giúp phát triển nguồn nhân lực.

Năm 2009, Nghị định số 56/2009/NĐ-CP về trợ giúp phát triển DNNVV ra đời, theo đó trợ giúp đào tạo nguồn nhân lực tiếp tục là một trong 8 chính sách trợ giúp của Chính phủ đối với DNNVV.

Kế hoạch trợ giúp đào tạo nguồn nhân lực cho các DNNVV của các Bộ, ngành và địa phương được lồng ghép vào kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội hàng năm, 5 năm của các Bộ, ngành và địa phương, với sự tham gia của các đơn vị:

- **Cơ quan chủ trì:** Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Cục Phát triển doanh nghiệp, phối hợp với các cơ quan liên quan hướng dẫn xây dựng kế hoạch trợ giúp đào tạo nguồn nhân lực cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa, chủ yếu tập trung vào quản trị doanh nghiệp.
- **Cơ quan phối hợp:** Sở Kế hoạch và Đầu tư, hiệp hội doanh nghiệp, cơ sở đào tạo.
- **Đối tượng áp dụng:** Các chủ doanh nghiệp và cán bộ quản lý doanh nghiệp nhỏ và vừa.

¹ Tổng cục Thống kê, 2017

- **Phạm vi đào tạo:** Đào tạo khởi sự doanh nghiệp và quản trị doanh nghiệp, quản trị doanh nghiệp chuyên sâu.

Trong nghị định số 39/2018/NĐ-CP ngày 11/3/2018 của Chính phủ qui định chi tiết một số điều của Luật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, chính sách hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực cho DNNVV vẫn được tiếp tục ưu tiên.

Là đơn vị nghiên cứu-đào tạo-chuyên giao công nghệ của Học viện Công nghệ Bru chính Viễn thông (PTIT), đơn vị trực thuộc Bộ Thông tin và Truyền thông, từ năm 2017, Viện CDIT đã tham gia chương trình đào tạo nguồn nhân lực cho các DNNVV với vai trò là cơ sở đào tạo. Trong chương trình đào tạo này, Viện CDIT xác định phạm vi đào tạo thuộc 2 nhóm khóa học: Đào tạo khởi sự doanh nghiệp và quản trị doanh nghiệp.

2. NỘI DUNG

2.1. Mục tiêu chung về đào tạo khởi nghiệp

Xuất phát từ một đơn vị nghiên cứu phát triển sản phẩm ICT, cùng với sự phát triển trong chiến lược gắn kết Đào tạo - Nghiên cứu - Sản xuất kinh doanh, trong những năm qua Viện CDIT đã trực tiếp tham gia đào tạo và đã có rất nhiều các dự án nghiên cứu phát triển thu hút được sự tham gia của sinh viên ngay khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Thông qua việc kết hợp với các đối tác nước ngoài như Samsung, Microsoft,... hay trong nước như Viettel, VNPT,... CDIT đã có nhiều hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo trong sinh viên PTIT và cả sinh viên đến từ các trường đại học khác. Cho đến nay, các khóa học của CDIT về cơ bản đã tạo ra một nền tảng rất cho tốt cho hoạt động đào tạo khởi nghiệp từ môi trường học tập, làm việc, thực tập, thành lập doanh nghiệp và phát triển thị trường.

Mục tiêu chung của chương trình đào tạo khởi nghiệp do CDIT triển khai là trang bị cho các bạn trẻ đam mê khởi nghiệp các kiến thức và kỹ năng cơ bản để có thể tự tin phát triển một số dòng sản phẩm cụ thể cũng như chủ động giải quyết các khó khăn phải đối mặt trong quá trình khởi nghiệp. Hơn thế nữa, qua các khóa học, CDIT và các đối tác mong muốn và luôn sẵn sàng hỗ trợ cũng như đồng hành cùng các ý tưởng sáng tạo và các doanh nghiệp khởi nghiệp của các bạn trẻ. Để hỗ trợ các cá nhân mong muốn khởi nghiệp sáng tạo nắm bắt được các xu thế và cơ hội khởi nghiệp sáng tạo, CDIT thường xuyên đưa vào nội dung đào tạo kiến thức về các công nghệ mới, các thành quả của Cách mạng công nghiệp 4.0 như VR, 3D, Blockchain....

2.2. Mục tiêu chung về đào tạo quản trị cho DNNVV

Chương trình đào tạo quản trị cho các DNNVV được xây dựng nhằm nâng cao năng lực quản trị cho các doanh nghiệp, trong đó trọng tâm tăng cường hiệu quả hoạt động sản xuất, kinh doanh dịch vụ trong giai đoạn công nghệ thông tin và truyền thông, cách mạng công nghiệp 4.0 đang phát triển nhanh chóng...

Trên cơ sở thế mạnh nghiên cứu và kinh nghiệm đào tạo đã có, dựa theo các phân tích về xu hướng tổ chức đào tạo cho DNNVV, căn cứ yêu cầu đặt hàng của các cấp

quản lý chương trình, hàng năm Viện CDIT xây dựng cập nhật nội dung các khóa đào tạo với mục tiêu ***”Nâng cao năng lực tiếp cận và ứng dụng các công cụ công nghệ thông tin, các công nghệ mới của cách mạng 4.0 cho các DNNVV”***, cụ thể như:

- Sử dụng CNTT, các thành quả của công nghệ 4.0 trong hoạt động quản lý cung cấp nước sạch, đặc biệt là các vùng nông thôn, vùng có điều kiện tiếp cận công nghệ mới chưa tốt.
- Sử dụng CNTT, các thành quả của công nghệ 4.0 cho các công ty cung cấp các dịch vụ như An ninh, Vệ sinh, Các dịch vụ quản lý nhà máy, phân xưởng.
- Đào tạo hỗ trợ các doanh nghiệp ứng dụng các công nghệ tiên tiến của Cách mạng công nghiệp 4.0 như 3D, VR/AR, QR code vào việc quảng bá thương hiệu sản phẩm, dịch vụ của mình.
- Thực hiện đào tạo về các công nghệ mới như VR, AI, Blockchain cho các doanh nghiệp, cá nhân, mở rộng cơ hội cho các doanh nghiệp, cá nhân ứng dụng công nghệ mới vào sản xuất kinh doanh

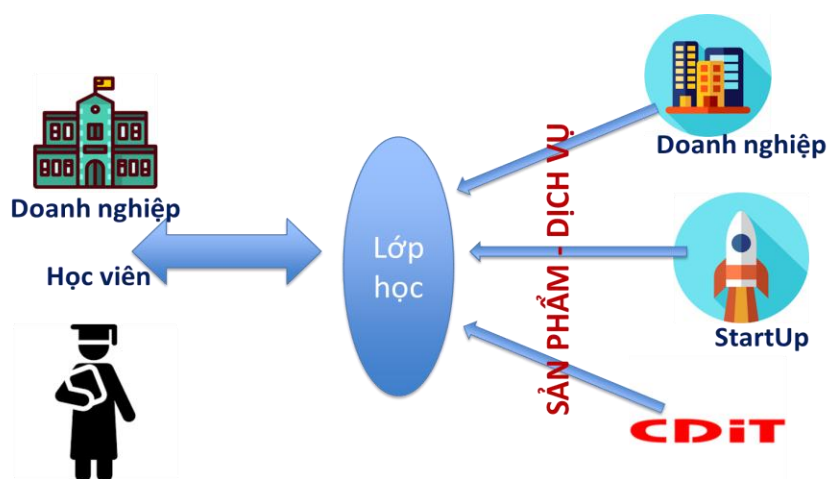
Nội dung các khóa đào tạo được xây dựng theo hướng cung cấp/nâng cao kỹ năng phục vụ công việc: Ngắn gọn, đơn giản, dễ áp dụng, hiệu quả, phù hợp khả năng tiếp thu của cán bộ ở trình độ phổ thông. Mặt khác, nhân sự trong DNNVV có khả năng linh động cao và thường xuyên được điều chuyển giữa các vị trí khác nhau do yêu cầu thực tế. Do vậy, cán bộ ở các vị trí/bộ phận khác nhau trong doanh nghiệp đều có thể tham dự đào tạo để phục vụ công việc khi có sự sắp xếp, đề xuất của doanh nghiệp.

2.3. Đội ngũ giảng viên

Tham gia giảng dạy đề án đào tạo bồi dưỡng nhân sự cho DNNVV của Viện CDIT là các giảng viên của Viện và Học viện Công nghệ BCVT cùng các cộng tác viên là giám đốc các DNNVV đang thành công trên thị trường. Với mỗi khóa học, ngoài giảng viên chính, Viện CDIT còn mời thêm báo cáo viên là các chuyên gia từ các Startup cũng như các doanh nhân khởi nghiệp thành công tới giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm. Viện CDIT cũng mời thêm các chuyên gia từ địa phương tổ chức đào tạo nhằm giúp các học viên có thêm động lực và kiến thức phù hợp thực tế.

2.4. Phương thức triển khai đào tạo

Phương thức triển khai đào tạo là sự kết hợp giữa đào tạo trực tiếp trên lớp kết hợp với học trực tuyến và từ xa thông qua các công cụ truyền thông hiện đại. Mô hình đào tạo các lớp học được tổ chức theo phương thức gắn kết giữa cung cấp các kiến thức kỹ năng cho người học, doanh nghiệp cử người đi học; kết hợp với cung cấp cơ hội tiếp cận và sử dụng các sản phẩm dịch vụ công nghệ của chính Viện CDIT cũng như các sản phẩm dịch vụ công nghệ của các doanh nghiệp, các Startup là đối tác của Viện CDIT cam kết hỗ trợ, tham gia chương trình này.

Hình 1: Mô hình tổ chức các khóa đào tạo nguồn nhân lực cho DNNVV tại Viện CDIT

Các khóa đào tạo chủ yếu được tổ chức giảng dạy trực tiếp trên lớp. Tuy nhiên, tận dụng hệ thống cơ sở hạ tầng sẵn có, theo yêu cầu của doanh nghiệp, một số nội dung đào tạo có thể thực hiện theo phương thức học trực tuyến và từ xa thông qua các công cụ truyền thông hiện đại (Digital Marketing; Ứng dụng tem điện tử trong Marketing và xác thực nguồn gốc hàng hóa; Các tiện ích CNTT hữu ích cho DNNVV; Ứng dụng công nghệ đa phương tiện trong thiết kế xây dựng bài giảng E-learning,...) .

Các chương trình đào tạo được thiết kế, triển khai và đánh giá theo một quy trình chặt chẽ. Chương trình thiết kế đảm bảo hàm lượng 30% lý thuyết, 70% thực hành thực tiễn. Trong hầu hết các khóa học, học viên được tiếp xúc và có cơ hội thực hành/trải nghiệm các ứng dụng/sản phẩm công nghệ thông tin phục vụ trực tiếp cho hoạt động sản xuất kinh doanh tại doanh nghiệp mình. Với nội dung giảng dạy thực tiễn, sinh động, học viên luôn tích cực tham gia làm việc nhóm, trình bày, thảo luận, các casestudy, đóng vai, nghe nhìn...

Hình 2: Một buổi giảng dạy trong khóa đào tạo “Thiết kế tạo mẫu sản phẩm bằng công nghệ 3D”

Hình 3: Đào tạo sử dụng tem điện tử trong marketing tại Cần Thơ, 10/2018

Khi tiến hành chương trình đào tạo, ngoài việc đào tạo các kiến thức về startup, khởi nghiệp; Viện CDIT còn phối hợp với các đối tác của mình (là các startup, các công ty) tạo cơ hội cho các học viên là các sinh viên được tham gia các dự án startup, làm thực tập sinh tại các doanh nghiệp để trực tiếp học hỏi và tích lũy kinh nghiệm thực tế khi tiến hành khởi nghiệp. Trong năm 2017, 100% các học viên được tạo điều kiện thăm quan thực tế tại các startup/doanh nghiệp; gần 20% số học viên được làm thực tập sinh tại các doanh nghiệp/startup; 10% học viên được các startup tiếp nhận vào làm việc.

Trong quá trình đào tạo, Viện CDIT cũng lồng ghép các nội dung khác như: khảo sát các nhu cầu khác từ doanh nghiệp để xây dựng chương trình đào tạo tương lai, tư vấn cho các doanh nghiệp các vấn đề khác ngoài nội dung đào tạo đồng thời cũng quảng bá thông tin về các sản phẩm, dịch vụ có khả năng ứng dụng cho DNNVV như một kênh tiếp xúc để đưa các sản phẩm của Viện CDIT vào thị trường.

3. KẾT QUẢ

Trong các năm 2017 và 2018, Viện CDIT đã tổ chức thực hiện hơn 100 lớp đào tạo với hơn 3.000 lượt học viên tham dự. Đối với các khóa đào tạo khởi nghiệp, thành phần học viên chủ yếu là các bạn sinh viên và một số cá nhân quan tâm về lĩnh vực khởi nghiệp sáng tạo, các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo. Các khóa học này không chỉ giúp các bạn trẻ có các kiến thức về khởi sự kinh doanh, khởi nghiệp sáng tạo mà còn giúp các DNNVV nói chung cũng như các doanh nghiệp Khởi nghiệp sáng tạo tuyển chọn được các nhân sự trẻ, nhiệt huyết, đồng thời cũng giúp các bạn trẻ được trực tiếp trải nghiệm, tham gia, nâng cao các kỹ năng chuyên môn cũng như kỹ năng về thực hiện khởi sự kinh doanh, khởi nghiệp sáng tạo.

CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC	CÁC CÔNG TY THAM GIA
<ul style="list-style-type: none"> - Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông - Học viện Ngân hàng - Đại học Công nghệ Giao thông Vận tải - Đại học Thương mại - Đại học Ngoại thương - Đại học Sư phạm - Đại học Thể dục thể thao - Học viện Quản lý giáo dục - Học viện Kỹ thuật mật mã 	<ul style="list-style-type: none"> - Trung tâm Topica AI Lab - Công ty CP Workway - Công ty CP ProjectKit - Công ty CP Bất động sản VNG - Công ty CP Khai thác và Quản lý tòa nhà PMC - Công ty CP Sản xuất thương mại và Dịch vụ BBT Việt Nam - Công ty CP kiến trúc C.A.C Việt Nam - Công ty CP Giải pháp thanh toán điện tử VnPay

Bảng 1: Danh sách trường đại học và đối tác tiêu biểu tham dự vào chương trình đào tạo khởi nghiệp

Với chương trình đào tạo Quản trị doanh nghiệp, Viện CDIT đã tổ chức hơn 100 lớp học cho trên 3000 lượt học viên đến từ hơn 40 DNNVV trên 18 tỉnh/thành phố khắp cả nước. Đánh giá về chất lượng đào tạo của Học viên đã tham dự khóa học ở mức Tốt đạt trên 85%.

Bảng 2: Tổng hợp Kết quả khảo sát ý kiến học viên về chương trình đào tạo SME 2017, 2018

4. THẢO LUẬN

Khi tham gia triển khai chương trình đào tạo SME 2017-2018, Viện CDIT có những thuận lợi và khó khăn như sau:

Thuận lợi:

- PTIT là trường đại học có uy tín trong các ngành đào tạo có liên quan, vì vậy nhận được sự tin cậy của các doanh nghiệp khi truyền thông tuyển sinh các khóa học.

- Các chương trình đào tạo do Viện CDIT triển khai gắn liền với các sản phẩm và dịch vụ nghiên cứu của Viện và các đối tác. Hoạt động đào tạo bản chất là chuyển giao các kết quả nghiên cứu cho các doanh nghiệp, về cơ bản được các doanh nghiệp hưởng ứng. Các sản phẩm và dịch vụ công nghệ được mang ra triển khai có tính khoa học và ứng dụng thực tế cao.

- Giảng viên tham gia đào tạo là cán bộ nghiên cứu và các đối tác đã tham gia với Viện trong quá trình nghiên cứu xây dựng sản phẩm, vì vậy nội dung bài giảng giàu tính thực tế, trực quan và sinh động. Học viên có thể tạo ra sản phẩm đưa vào sản xuất kinh doanh ngay trong khóa học.

Khó khăn

- Hạn chế của đơn vị trong tìm hiểu nhu cầu đào tạo và truyền thông tuyển sinh tại các vùng miền địa phương

- Nội dung mỗi khóa học cần phải điều chỉnh theo từng lớp theo yêu cầu của doanh nghiệp, vì vậy mất nhiều thời gian và công sức song không có kinh phí cho việc biên soạn/cập nhật bài giảng.

- Đối tượng đào tạo là cán bộ đến từ DNNVV nên nhu cầu đăng ký và khả năng sắp xếp thời gian học không đồng đều dẫn đến công tác tổ chức phức tạp, cần có sự linh hoạt.

- Đây là chương trình đào tạo được hỗ trợ kinh phí từ ngân sách Nhà nước song vẫn có thu phí từ doanh nghiệp, do vậy công tác tuyển sinh phụ thuộc nhiều vào nhu cầu và khả năng của doanh nghiệp.

5. KẾT LUẬN

DNNVV đã và sẽ luôn là động lực phát triển kinh tế đất nước trong thời gian tới. Để tăng khả năng cạnh tranh trong bối cảnh nền kinh tế toàn cầu hiện nay, DNNVV cần ứng dụng hợp lý, hiệu quả các công nghệ tiên tiến do Cách mạng công nghệ 4.0 mang lại như: IoT, trí tuệ nhân tạo, blockchain, thực tế ảo/thực tế tăng cường,... từng bước đưa vào ứng dụng trong sản xuất, quản trị và kinh doanh.

Là đơn vị nghiên cứu-đào tạo-ứng dụng, Viện CDIT đã xác định phương châm hoạt động: “Chuyên hóa sự phức tạp, trừu tượng của CN 4.0 thành những kiến thức gần gũi, dễ hiểu và dễ dàng áp dụng”. Tham gia triển khai các chương trình đào tạo nguồn nhân lực cho DNNVV là việc thực hiện trách nhiệm chuyển giao các giá trị nghiên cứu cho cộng đồng, đồng thời cũng là cơ hội để CDIT hiểu rõ hơn về nhu cầu thực tế với các sản phẩm nghiên cứu, từ đó hoàn thiện và nâng cao giá trị các sản phẩm của Viện.

Trong tương lai, Viện CDIT sẽ tiếp tục sử dụng các công cụ hỗ trợ trải nghiệm và thử nghiệm thực tế trong công tác đào tạo nhằm giúp cán bộ DNNVV biết, hiểu và có thể chủ động xây dựng phương án ứng dụng cho doanh nghiệp mình, đồng thời cam

kết đồng hành với doanh nghiệp trong quá trình chuyển đổi số các hoạt động sản xuất kinh doanh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Luật số 04/2017/QH14 ngày 12/6/2017 hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa;*
2. *Nghị định số 39/2018/NĐ-CP ngày 11/3/2018 của Chính phủ qui định chi tiết một số điều của Luật hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.*
3. *Nghị định số 56/2009/NĐ-CP ngày 30 tháng 6 năm 2009 của Chính phủ về trợ giúp phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa*
4. *Thông tư liên tịch số 04/2014/TTLT-BKHĐT-BTC ngày 13 tháng 8 năm 2014 của liên Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính hướng dẫn trợ giúp đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa*